

ÆTT OG ANNET

Årgang 35 Utgave 94

Grenland Ættehistorielag

November 2014

SLEKTSPALTE OG ARTIKLER

Redaksjonskomite for Ætt og Annet:

Terje Rehn Holm-Johnsen, Jan Christensen, Gard Strøm og Ivar Kokkersvold

Innhold

Leders spalte.....	side	3
Slektsgranskerspalte		
Introduksjon	side	4
Gamle Gjerpen	side	4
Eidangerslekt	side	5
Skien genealogiske side.....	side	6
Gamle foto.....	side	7
Artikler		
Dødsdom 1706 i Drangedal av Idar Heldal	side	8
Gammel kjærlighet ruster ikke av Monica H. Berthelsen.....	side	15
Forening av gamle slekter av Monica H. Berthelsen.....	side	22
Laget		
Minneord om Alf Granly v/Thor W. Gundersen	side	30
Budstikka.....	side	31
Møteplan 1. halvår 2015.....	side	32

Forsidefoto

Forsidefotoet er fra Monica Heggli Berthelsen sin artikkel «Forening av gamle slekter», se side 28.

Kontaktinformasjon for redaksjonskomiteen:

- Terje Rehn Holm-Johnsen, tlf. 479 04 225, e-post: tr.holmjohansen@gmail.com
- Jan Christensen, tlf. 35 52 47 08, e-post: jan@slekt.org
- Gard Strøm, tlf. 957 89 494, e-post: post@gamlegjerpen.no
- Ivar Kokkersvold, tlf. 476 33 307, e-post: ivar@kokkersvold.net

Leders spalte

Så er høsten kommet. Nå er det mørkt ute og klokken er ikke engang 17 på ettermiddagen. Med høsten så får vi jo også tid til å drive med slektsforskning, noe kanskje mange har lagt litt unna denne vakre sommeren vi har lagt bak oss. Førrige torsdag var det ei dame fra Porsgrunn kommune på vårt utvidede møte. Hun fortalte om kommunearkivet i Porsgrunn. Dessverre fikk jeg ikke selv vært der, men jeg har i ettertid hørt at det ble et bra møte. Jeg håper at vi seinere kan komme tilbake med mer informasjon om kommunearkivene i Grenland, for eksempel her i Ætt og Annet.

Med årstiden nærmer også årsmøtet seg selv om vi fortsatt har noen måneder igjen. Men valgkomiteen vil snart begynne sitt arbeid. Jeg håper du vil være med å hjelpe oss framover. Dersom du har et ønske om å bidra på et eller annet plan i styret må du gjerne ta kontakt med de som sitter i valgkomiteen. Det er i år Vigdis Kverndal, Ivar Kokkersvold og Per Erbo Rougtvedt som sitter i komiteen. Det er mange verv som er på valg, og vi trenger alltid nytt "blod".

For at vi 3 ganger i året skal klare å utgi medlemsbladet behøver vi også flere bidrag til bladet i form av artikler. Som vi tidligere har hatt det så er jo artiklene direkte slektsrelatert, men en del har også en mer lokalhistorisk form. Slektsgranskning og lokalhistorie går jo hånd i hånd. Dersom du sitter med noe så send det til oss i redaksjonskomiteen.

Hva skjer så i 2015? Vi kommer til å fortsette slik vi har gjort de siste årene. Vi har stort fokus på økonomi. Balansegangen mellom tap og fortjeneste er vanskelig. Vi ser ikke for oss store innkjøp i neste år heller. Men dersom det mot formodning skulle dukke opp noe som er absolutt viktig å ha i arkivet så vil vi vurdere det sterkt. Vi vil i 2015 forsøke å avholde kurset i gotisk skrift som vi måtte utsette i høst. Vi vil satse på mer fokus på å bruke annet enn digitale medier i slektsforskning. Dere som er nye i laget, ta dere en tur ned på neste medlemsmøte og se hva vi har i arkivet. Vi håper å få mer informasjon om de kommunale arkivene og vi håper å få et foredrag på års- eller høstmøte med arkivarer fra Statsarkivet på Kongsberg. Mye spennende som skjer med andre ord.

I høst døde også en av våre gamle styremedlemmer; Alf Granly. Han var styremedlem i 2 år i 1983 og 1984 og så var han kasserer i 1985. Selv husker jeg godt Alf som tok meg i mot da jeg møtte Ættehistorielaget som fersk slektsforsker på midten av 80-tallet. Alf ble enkemann for noen år siden og er far til nåværende kasserer/regnskapsfører Tore Granly. Alf var ikke aktiv i de siste åra men var medlem helt fram til noen få år siden. Vi lyser fred over Alfs minne.

Jeg vil runde av dette med å ønske dere en fortsatt fin høst. Advent er like om hjørnet, en flott ventetid for de fleste. Jeg håper å se dere på medlemsmøtene også i vinter. Selv om det er halvannen måned igjen ønsker jeg dere også en God Jul og et Godt nytt år.

November 2014

Terje Rehn Holm-Johnsen
leder Grenland Ættehistorielag

SLEKTSGRANSKERSPALTEN

Slektsgranskerspalt

Vi starter på noe som kan bli en fast spalte i bladet framover. Det vi tenker oss er kortere innlegg om alt som kan interessere en slektsgransker - både for nybegynnere og de mer erfarne. Det kan nyheter m.v. innen slektsgranskningen, nye skannede kilder på Digitalarkivet, tips og råd om slektsgranskning m.v. Gjerne også temaer til debatt om for eksempel hva en skal regne som trygge koplinger.

Råd, tips som erfaringsutveksling blant våre slektsgranskere. Her trenger en absolutt ikke være en erfaren slektsgransker for å komme med innlegg. Nyttige råd og tips for alle, uansett fartstid.

Kortere innlegg fra noen linjer til en side (om nødvendig mer). Det blir forhåpentligvis lettere å få inn bidrag på den måten.

I denne oppstartfasen har vi innhentet noen innlegg fra den «nære» krets; d.v.s nytt fra Eidangerslekt, Gamle Gjerpen og Skien genealogiske side. Men vi understreker at dette ikke er noen mal for framtida.

Temanummer av bladet

I den seinere tid har vi gitt ut det vært visse nummer viet til spesielle temaer; utvandringen

til Amerika, laget 40 år og 1814. Det kan vi godt tenke oss å fortsette med.

Et forslag er svenskeinnvandringen på 1800-tallet og litt innpå 1900-tallet. Rallare, gruvarbeidere, industriarbeidere m.v.

Mange har en eller flere svensker i slekta. Skriv litt om den/dem; slektsopplysninger og litt historie. Kan du også skrive litt hvordan du fant fram til, ville være fint.

Selvsagt tar vi gjerne imot andre forslag til temanummer. Kontakt en av oss i redaksjonskomiteen.

Eldre foto eller bilder

Vi trenger bilder til bruk i bladet. Det være seg til forsiden eller yil bruk inne i bladet. Det er ikke alltid vi finner foto til forsiden fra innholdet i bladet, så et lite arkiv til bruk for bladet kunne vi godt tenke oss å ha.

Det kan være litt eldre foto av personer og steder Gjerne med en beskrivelse eller en liten historie knyttet til. Et eksempel har vi hentet fram.

Sett i gang! Vi er nå helt tomme for stoff til bladet framover.

Redaksjonskomiteen

SLEKTSNYTT

Gamle Gjerpen

Gamle Gjerpen i dag.

Gamle Gjerpen er i sannhet et dynamisk og interaktivt nettsted. Det kan ofte skje endringer og oppdateringer flere ganger i døgnet, så om man bruker nettstedet ofte, kan det derfor være viktig å trykke tasten F5 for å få den siste oppdateringen av sidene. Det blir for eksempel lagt ut "nye" bilder og gamle

avisutklipp hele tiden, så følg med!

Jeg er ikke hyperstukturert og kan derfor lett hoppe fra det ene til det andre. Jeg kan gå litt lei av å skrive av ei kirkebok, tar en pause fra den, og går inn i et slektsproblem jeg gjerne vil løse. Kirkeboka kan jeg fortsette med senere. Den løper ingen steder.

Tidligere i år ble jeg ferdig med å skrive av alle fødte i Gjerpen 1814-1823 på nytt. Med faddere. Edvard Storm Munch, som var sogneprest i Gjerpen på denne tiden kunne være en ordentlig "slurv" når han skulle skrive i kirkeboka. Det er mange år siden jeg skrev dem av (uten faddere) og jeg har kanskje også blitt litt sterkere til å lese gotisk håndskrift. Derfor, i mellomtiden, har jeg ikke brukt mine egne, tidligere avskrifter når jeg nå har transkribert dette på nytt.

Nettopp nå holder jeg på med å skrive av fødte i Edvard Munchs andre kirkebok 1823-1829. Selvsagt også med alle faddere og deres bosteder.

Noe annet, som er temmelig nytt, er at jeg har begynt å føre opp eldre bolighus med familier. Husene er plassert etter adresser under de gårdene, tomtene er utskilt fra. En grei måte å følge med på det, er å

gå fra forsiden til Gamlegjerpen.no og klikke på linken midt på siden som heter "Eldre Hus på Opphauen". Siden vil jeg utvide til Uthauen.

Jeg bør kanskje fortelle at Opphauen er nord for Gjerpen kirke og Uthauen er sør for kirken. Noen skriver "Uthaugen" med "g", men jeg ønsker å skrive det på den gamle måten. Jfr. Gården Hauen/ Hauen trafostasjon, og menneskene som har sitt slektsnavn derfra (Hans Hauensgate i Skien).

Samtidig holder jeg stadig kontakt med brukere på Gamle Gjerpens "forlenga arm" på Facebook. Det er et sted hvor jeg mottar gamle bilder, både av hus og folk. I tillegg mottar jeg mye slektsinformasjon der, som jeg kanskje ikke ville fått på annen måte. I denne sammenheng: Hurra for Facebook!

Gard Strøm

På Eidangerslekt.com er statusen pr. oktober 2014 at jeg er ferdig med mitt egentlige hovedmål, nemlig å fornye Schilbred sin bind 1 av Eidanger bygdebok. Det er det bindet som omhandler slektene før 1814. Dermed har Eidanger fått en oppdatert gårds og slekts-historie for slektene før 1814. Jeg er også ferdig med slektshistorien for Østre Porsgrunn før 1814 og slektshistorien for Brevik før 1814.

"Eidangerboken" er organisert på gårder, men Østre Porsgrunn og Brevik er ordnet i tidsbolker. Ved å jobber nøyaktig og grundig, samt ved å bruke mange kilder, så tror jeg de fleste av de som har satt spor etter seg i kildene har kommet med.

I sommer har jeg mest jobbet med og lage navnerregister for Eidanger og Brevik, samt ryddet i oppsett og koblinger. Jeg fikk ideen om å gå via en overføringsregister for å få dette til. Jeg har satt alle familiearkene sammen i en "bok" i Word får så å lage navnerregisteret. Alle familier har så fått en nummer der de nevnes (i en tids-

bolk eller gård). Sidennummeret man finner i navnerregisterne tar man så med til overføringsregisteret som da viser i hvilke familier(r) personen nevnes i. Dermed blir det lettere å finne frem. Jeg hadde tenkt å gjøre det samme i Østre Porsgrunn men det får vente litt. Det ble for kjedelig i lengden.

Gjennom jobbingen med dette navnerregisteret fikk jeg jo et lite innblikk å volumet på det jeg har jobbet frem. Bare i Eidanger, men fontstørrelse 10 på bokstavene, så dreier det som om over 3000 sider og over 1 millioner ord. I Brevik og Østre Porsgrunn er det nok, dersom jeg komprimerer ned, trolig ca 2000 sider på hver plass og da er vi oppe i rundt 7000 sider før jeg begynner på Siljan. Dermed vil jo det å trykke dette kreve en så stor omarbeiding at det vel er urealistisk. Men hele Eidangerslekt vil bli flyttet til Porsgrunn bibliotek og tatt vare på der for fremtiden.

Jeg har nå begynt på min nye "Gård og slekts-historie for Siljan før 1814". Den blir i form lik

Eidanger og jeg har pr. i dag lagt ut de to første gårdene men underbruk. Jeg tror jeg her også har en mye nytt å komme med. Den gamle gårdshistorien til Bakken for Siljan trenger virkelig en fornyelse.

Når det gjelder Siljan, har jeg hatt et samarbeid med Øivind Solberg i Kvelde. Han har jobbet med slektene i Siljan frem til 1950 tallet. Han har jobbet systematisk med kirkebøker og manntall og lagt ned en stor jobb i dette. Vi har planer om at jeg, igjennom hans store arbeid, kan lage et oppsett for siljanslektene frem til rundt 1950. Dette vil da ble en "bind 2" kan vi kalle det.

Ved siden av alt dette, så ligger jo det meste av bakgrunnsmateriale mitt på siden min, slik som avskrifter av kirkebøker, manntall o.l. Da håper jeg mange som av en eller annen grunn leter etter slekter i mitt området før 1814, kan ha stor nytte av arbeidet mitt. Med så mange faktaopplysninger er det fort at det blir noen feil Derfor blir jeg veldig glad for tilbakemeldinger om feil og mangler. Det er fordelen med denne formen, at man alltid kan rette feil.

Jeg har også Eidangerslekt på Facebook. Der melder jeg om ting jeg legger ut, og der er jeg tilgjengelig for tilbakemeldinger.

Jørn Olsen

Skien Genealogiske Side

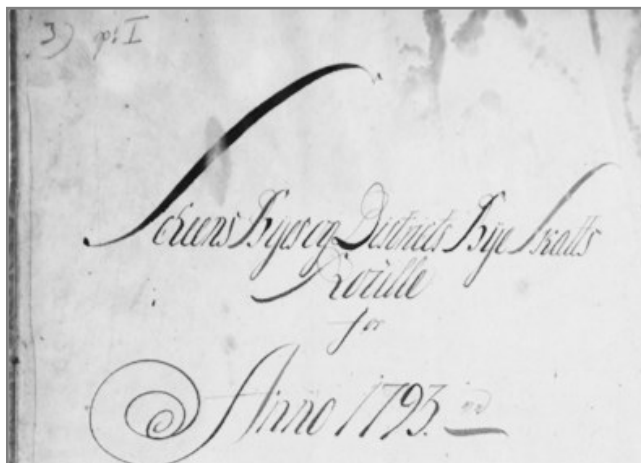
For snart 20 år siden oppsto Skien Genealogisk Side. Det var i 1995, og det hadde blitt forholdsvis rimelig å koble seg til internett, så den 1 november var jeg oppe med hjemmeside. Vi var flere fra Grenland som gikk på nett med hjemmesider den gangen, og tanken var at dersom flere gjorde dette, kunne det bli en resurs for andre som drev med slektsforskning.

Det første jeg la ut den gang var 1600-talls skattelister fra Skien, skrevet av fra mikrofilm på biblioteket. Deretter vokste siden jevnt med flere avskrifter hvert år. Hastigheten på nettet den

gang var ikke rare greiene sammenlignet med dagens lynraske forbindelse, så det var aldri snakk om å legge ut bilder av kildene. Alt måtte skrives av.

I dag har det vi gjorde den gang blitt tatt over av Digitalarkivet som dekker opp for hele Norge. Mye av det jeg skrev av i sin tid er også lagt over på Digitalpensjonatet slik at det blir bevart. Jeg har nå begynt å konsentrere meg om kilder som normalt ikke vil komme på Digitalarkivet. Det siste året har jeg stort sett en gang i uken sittet på Skiens Historiske Arkiv i fjellet nede på Bergsland og avfotografert kilder fra kommunearkivet. Her har jeg funnet mye spennende, som for eksempel diverse skattemanntall som fattigskatt, byskatt, brandskatt, Saker fra overformynderiet på 1700-tallet, diverse lister over reguleringen etter brannen i 1886, innsamling til oppbygging av kirken etter brannen i 1777 og personlige tap etter samme brann. Skoleprotokoller fins det også av i haugetall.

Alt dette blir nå gjort tilgjengelig som bilder og ligger på Google's Picasa nettalbum. Her må enhver lese den gamle skriften selv. Dessuten

blir det altfor mye å skrive av for en person.

Dere finner både avskriftene og linker til bildene på Picasa dersom dere går inn på hjemmesida - www.slekt.org.

Andre ting som jeg jobber med og som kan bli lagt ut dersom jeg blir fornøyd med det og det i hele tatt lar seg gjøre å fullføre, er oversikt over utvandrede fra Skien med info om hvor de havnet i Amerika. Jeg jobber også med en stør-

re database over personer fra Skien på 16-1700-tallet, basert på diverse kilder som kirkebøker, skifter, skattelister etc. Jeg forsøker da å koble sammen personene der det er mulig. Det viser seg å være lettere å sammenstille familier og koble dem sammen dersom man går systematisk gjennom kildene. Foreløpig er 6500 folk registrert fram til 1740.

Jeg jobber stort sett daglig med kildematerialet og legger ut ting etter hvert som det blir ferdig.

Jan Christensen

Foto

Dette er min bestemor; Anne Elisabeth Larsen/Ørvik på Skavraker gård i Eidanger. Det er fra et postkort hun sendte i 1909 til sin kommende ektemann.

Utover at jeg synes det et fint foto, så forteller det også litt mer generelt:

- allerede i 1909 var det postkort med foto av seg selv
- fotoet er tatt hos fotograf, og bakgrunnen er gjenkjent fra annet foto. En kulisse det godt kan hende fotografen hadde flere av.
- Så var det hatten da. Nok høyeste damemote på den tida. Det kan godt hende den var til utlån hols fotografen.

Jeg legger også til at originalen har en stygg brett midt på postkortet, men etter en tur innom Adobe Photoshop forsvant den.

Ivar Kokkersvold

Artikler

Dødsdom 1706 i Drangedal

Slektsgransking er ikke bare navn og tall sto det å lese i et nr. av Ætt og Annet. Jeg har funnet en sak, ikke om grever og baroner, men om en av mine fattige formødre som ble dødsdømt på bygdetinget i Drangedal, fordi hun hadde født et barn i dølgsmål, og som retten mente hun hadde tatt livet av.

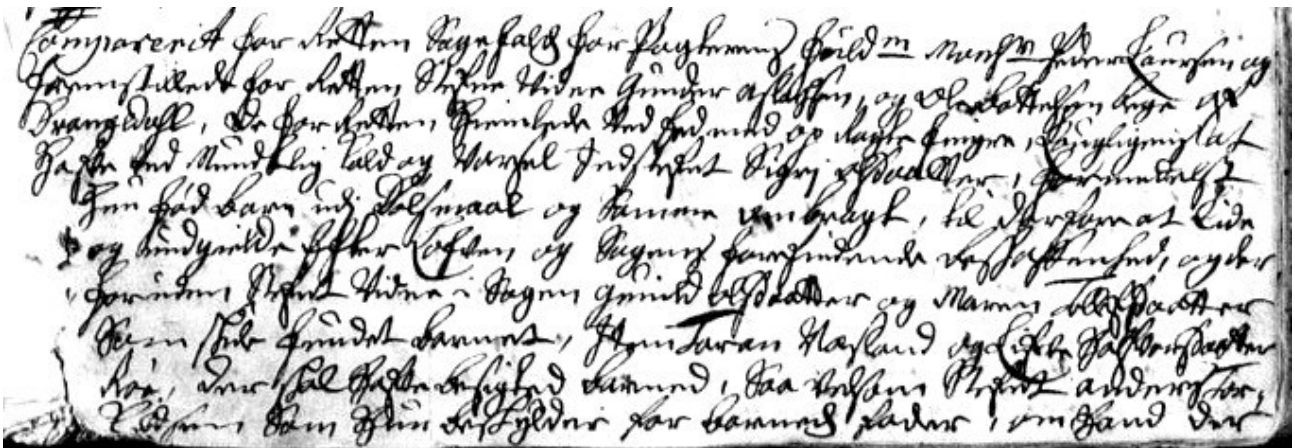
Saken vandret gjennom alle rettsinstanser i Norge og Danmark og var til høring i det teologiske fakulteti København samt bispekollegiet i Danmark. Alle var innstilt på at dommen skulle oppnettholdes, til skrekk og advarsel. Hun ble tilslutt benådet av kongen.

Fattigfolk var ikke mye verdt den gang. Det var vel politiske grunner til at hun ble benådet.

Kongen var nok oppmerksom på faren ved å gå for hardt fram. Frykten for at svenskene skulle benytte seg av et opprør var nok reell.

Idar Heldal, Neslandsvatn

Tvedt Tingstue i Drangedal – 6 juli 1706

Kilde: Bamble sorenskriveri, Tingbok 5, 1704-1709, folio 104a

Avskrift av original

Compareriet for Retten Sagefald ForPagterens fuldm. Monsr Peder Laursen og fremstillede for Retten stefne vidne Gunder Aslachen og Ole Bottelsen bege af Drangedahl, De for Retten hiemlede Ved eed med op Ragte Fingre Loug-

ligens at hafve ved Mundtlig Kald og varsel Jndstefnt Sigrj Olsdaatter formedelst hun fød barn udi Dølsmaal og samme ombragt, til derfore at lide og undgielde Efter Lofven og Sagens forefindende beskaffenhed, og der for-

uden Stefnit Vidne i Sagen Gunild Olsdatter og Maren Tolledsdaatter Som skede fundet barnet, Jtem Taran Næsland og Lifue Halfvorsdaatter Røe der skal hafve besigtet barnet, Saa velsom Stefnit Anders Torchildsen Som hun beskylder for barned fader, om han deri mod vil hafve noget at sige, for sagen hans videre maatte were paa giældende.

Fremstillede saa fuldm. Monsr Peder Laursen for Retten fangen Sigri Olsdatter derfor retten, denne paa stefnte handel bekiendte saaledes, at er 39 aar gammel, og er fød paa Gryting her i Drangedahl, og er det nu i sommer siden hindes sal: Mand Eilef Berulfsen Heldahl døde 10 aar siden og var det nu woris 3 aar siden hun auflod it barn med ved Anders Torchildsen, der endnu lefver, og er sammen. Anders Torchildsen en gift mand, men hans hustrue gaaet fra ham, og han igeen lofvet hinder ekteskab, men saa kom hans hustru til han. igeen forleden Juel it aar siden, da Anders Reyeste saa Anders Torchildsen med hans da til ham igeen kommende hustru lenger op i Drangedahl Braaderne og tilholdt der kom siden Anders Torchildsen ud til Heldahl der til arbeids noget der efter, saa laae de sammen en nat paa laden og hafde hand da atter sin villie med hende, og noget der efter sidst i skurene udi forleden aar var atfter Anders Torchildsen til arbeide paa Heldahl og laae de sammen igeen en nat paa laden, og hafde atter sin villie med hende, saa Anders Torchildsen er hendes rette barns fader, til denne hindes fødte barn som hun er stefnt for, at have ombragt, og at hun saaledes dend tid hun hafde haft omgiengelse med ermte Anders Torchildsen var blefne med barn ved ham, sagde inted til for nogen at var med barn ey heller nogen spurdt hinder der om- Men gich der med til løferdagen Eter den store bededag, da hun tilholdt paa en liden øde plads Faastvedt eye, hos Anders olsen Buferød, hvor hun da ermte natten til Løferdag, etter at hun natten tilforn hafde faaet undt, laae i sin seng paa fehuus hielden føde hun et dreng barn, som war lif i, efter som hun hørte lyd af dend hvilked hendes da føde barn blef ligendes hos hender indtil dagen kom, men hun rørde

iche der ved førend om morgenen, og tog barned i sitt forklede og bar det ind i stuen og lagde det ned i sin tine som der var staaende efter at hun tilforn om morgenen hafde svøbt det i en klede, og siger hun at barnet døde strax efter at det var fød og var der ingen inde i stuen da hun lagde det i tinen som qvinden Gunild olsdatter da var gaaet bort i Rødningen strax der ved, og lod hun saa tinen blifve staaende i stuen og sagde iche til at hafve faaet barn 'førend noget paa dagen, om løferdagen ofuer duer maal, da hun blef tilspurt derom bekiendte hun det. Dette blef for Sigri Olsdatter ord efter andet oplest, som hun i alle maader tilstod saaledis at vere tilgaaet og derom at hafue bekiendt sin sandhed.

Blef saa Eden af lovbogen oplest for de Indstefnte videnesbyrd, og de af retten for maaet at sige deris Sanded, som de for Gud vil vere ansvarlig, fremstod saa for Retten Gunhild Olsdatter, Anders Olsens hustru, og efter af lagde Eed profvede at Sigri Olsdatter kom til dem fra Heldahl lidet før Paasche sidstleden og begierede at maatte maatte holde til hos dem til der blev bart paa marken og seede, og om qvelen paa dend stoere almindelig bede dag sidstleden viednet Gunhild Olsdatter Ermte Sigri Olsdatter om hun var med barn svarede hun hende hvem siger det, sagde viednet de siger nogen en hver at du er med barn, Sigri Olsdatter gich fra hinder bort paa fæhuustrefuet og lagde sig, og svarede hinder inted der til, og løferdagsmorgen der eter 8 te dage var viednet gaaen ned til Rødningen strax der ved at laane varme at laane varme, og der hun hiem kom, kunde hun forstaae at det var gaaet ilde til, Men hun toerte indtedt tale til Sigri Olsdatter derom, da hun sad ved sin roch og spandt Istuen, men den tid hun gich bort laae hun paa fæ-hus trefvet som hun altid laae derom natten, gich saa vied net op i fæ-huuset at ville slipe creaturene ud og Sigri Olsdatter gich med hinde at vilde tage sit barn med, som var 3 aar gamel; og laae hos hinde paa fæ-huus-trefvet om natten, kunde da viednet forstaae af sengen, at Sigri Olsdatter havde fød barn.

Men viednet toerte iche tale til hinder der om, og Sigrī Olsdatter iche heller bekiendte noget der om. Men tog sit barn og gich ind i stuen der med, gich saa viedned Gunhild Olsdatter ned i Rødningen til moder Maren Tollefsdatter, og begjerede at hun ville gaae op med hender og see hvor var tilgaaet, som hun kunde forstaae at Sigrī Olsdatter havde fød barn, gich saa op med hende og lige ind I fæ-huuset og besaae sengen som Sigrī Olsdatter hafde ligget i, gich de saae der fra hen til stuen da Sigrī Olsdatter sad paa benchen udenfor stuedøren, spurde viednet moders Maren Tollefsen, Sigrī Olsdatter der sad og haspet paa en snæle, hvor dant staar det til med eder I dag Sigrī, svarede Sigrī hvad seer I paa meg, Sagde Maren Tollefsdatter eeg seer det efter dig som eeg ville indted see og inted andet svarede Sigrī Olsdatter hendel gich saa viedned moder Maren Tollefsdatter hjem, og der hun var gaaet, bad Sigrī Olsdatter viedned at hun ville gaae ind med hender, og da de indkom I stuen bad Sigrī Olsdatter viedned Gunhild Olsdatter ville tie med Ellers er hun faa raad, som som indted blifer betroed, og sagde at hun rørte det inted med sin haand, spurde viednet hender hvor barnet er sagde Sigrī Olsdatter hun hafde ingensteds gjort af det, og sagde Sigrī Olsdatter at ville gaae til Heldahl, da viednet svarede sig mig først hvor barnet er, svarede Sigrī hende naar du faar barnet, saa faar eeg andet at vide en gaae, spurde saa viednet atter Sigrī Olsdatter hvor er barnet, svarede hun hender da, det ligger i min tine, elyde Sigrī Olsdatter gav saa viednet nøglen til laasen som stod for tinen, og viedned gich hen I en gammel stue som de var fløt af, og læste laasen op for tinen, og tog barned der ud af, og bar det ind I den anden stue til Sigrī Olsdatter.

Da barnet var dødt og laae ind svøbt I et hvidt klede, og der viedned kom ind I stuen med barnet, da hafde Sigrī Olsdatter lagt sig i sengen, og viedned tagged barnet fremme for hinde og Sigrī sagde at hun iche hafde rørt det med sine hender, gich saa viedned igien ned til sin moder i Rødningen, og hun gich op med og saae ermte døde barn laae hos sin moder, og Sigrī Olsdatter bad dem om at de vile hielpe hende, da de sva-

rede hende at det nu er forsendt, saa de kand intet hielpe hende, Dette blef for viednet oplest og iche hafde videre at sige, men hun herom bekiendt sin sandhed.

Dernest fremstod for retten Maren Tollefsdatter Ole Amundsens hustru og efter aflagde eed profuede at løferdags morgen 8 te dage efter den store bededag sistleden, kom hindes datter Gunild Olsdatter ned til hender og see sig om, efter som hun troer at det er gaaet noget ilde til med Sigrī Olsdatter, gich saa viednet op med sin datter, og lige ind I fæ-huset og besaae sengen som Sigrī Olsdatter hafde liget I paa fæ-huus trefvet, da hun kunde see at det var ilde fat med Sigrī Olsdatter, gich saa hen til hender ved stuedøren som hun sad, og spurde hender, hvorledes er det fat med eder i dag svarede Sigrī Olsdatter hvad troe jeg og hvad seer i paa meg, sagde videnet jeg seer efter det jeg ville intet see, svarede Sigrī har i iche seet sligt før, sagde viednet øs men har jeg seet sligt før, men iche saadan enfer som det er, og med det samme gich viednet fra hender og hiem, og noget efter kom hindes datter Gunhild Olsdatter ned til hender og bad hun ville komme op igjen, hun hafde fundet barnet og der hun kom op lade Sigrī Olsdatter i sengen udi stuen og det fundne døde barn hoes hende, bad da Sigrī Olsdatter dem at de ville hielpe hende for guds skyld om de kunde svarede viednet hinder, nu kand vi indted hielpe eder, men hafde I sagt til qvel saa kunde vi hafue hielpet eder, blef saa om mandagen gjort en kort op til præsten og lændsmanden at gifer det til kiende, Dette blef for for viednet oplest og iche vidste videre derom at profue.

Der efter fremstod for Retten Taran Knudsdatter Næsland og Lifue Halforsdatter Røe og efter aflagde eedens stevning profuede at de efter lensmand Tyge Pedersens befalling var Tyge Pedersens befaling var borte at besigtige Sigrī Olsdatters barn som hun i dølgemaal, hafve fød, og det torsdagen 8te dage efter dend store bededag sidstleden, Da Sigrī Olsdatter med hindes døde barn var kommen til Heldahl, besigtiget det der da det befantis at var blaaf I hofuedet I ansigtet og for brøsted, saae og paa den ene arm og

elers andensteds paa kroppen, var det saa va-
cher som det burde at vere, og kunde de indtet
andet see paa samme barn end at det var fuld
komme og Mødesgaaen sin rette tid ud der
med, og videre profuede Taran Næsland, at hun
søndagen tilforn, der var neste søndag Efter,
som barnet natten til løferdags var født, var
gaaet hiem og ville see paa ermte Sigris Olsdat-
ters barn, der og steede, var det da sort i ansig-
tet og hofedet, og spurde, Taran Næsland da
Sigris Olsdatter, om iche barnet hafde lifede da
det blev født, Svarede Sigris Olsdatter hinder at
det hafde lifv og føet som er mus, svarede vied-
net ja det har vel pilet, spurde viednet hinder
svarede viednet ja det har vel pilet, spurde vied-
net hinder saa, hvem hindes barne fader var,
sagde Sigris Olsdatter at Anders Torchildsen er
hindes barne fader, og er han iche den rette,
saa gud lade solen falde ned og slaae mig i hel
om hand iche er den Rette og sagde Sigris Ols-
datter videre, at hun har hug paa at for-Giøre
sig self, sagde viednet be gud bevare dig derfra.
Det blev oplest, og de iche videre vidste derom
at vidne.

Den indstefnede Anders Torchildsen møtte for
Retten, og iche kunde modsige for at vere Sigris
Olsdatters barne fader, som det er dend anden
gang hand sig med hinder har forset, i sit egte
skab, men hand aldels iche at hafe nogen vi-
denskab om barnet for kommelse, eller der ud
med hinder at være Delagtig - Sigris Olsdatter
endvidere for retten bekiendte og tilstod, at da
hun hafde lagt for beme/te sit barn i tinen som
formelt, sadte hun en laas derfore og omkom
hun det iche, men det døde noget efter det var
født, og ville hun meene at iche dermed var fuld-
gaaet.

Monsr. Peder Laurersen begiered indført at som
Sigris Olsdatter noch - som for retten har, til-
staaet og bekiendt hindis grofve forseelse, at
hafue fød barn i dølsmaal og samme upaavise-
lig at hafve ombragt eftersom det hafde Lifu da
det er blifven fød. Saa paastaaelse Domb efter
hinder der fore efter lofven, til straf lidelse paa
kroppen, andre slige siede de exempel af skye.
- her med hviler til i morgen til Dombs afsigelse

med hviler til i morgen til Dombs afsigelse, -

Compareret for retten sagfald forpagterens fuld-
megtig monsr Peder Laursen og med sig hafde
stefne vidne GunderAslachsen og Ole Bottelsen
begge af Drangedahl de for retten hiemlede ved
eed med opragte fingere laugligens at hafue
ved mundlig kald og varsel indstefnt for Anders
Torchildsen formedelst hand nu dend anden
gang i sit ekteskab, begaaet leyemaal Med Sigris
Olsdatter og ved hinder auflod barn, der for
Domb at lide, -

Anders Torchildsen møtte for retten og kunde
iche benegte at hafue, nu dend anden gang i sit
ekteskab begaaet leyemaal med Sigris Olsdatter
og vid hinder auflod barn og er der for hen
gaaet Domb ofver ham for det første barn, og
derfor er udstaaet kierchens Diciplin men for
hans fattig Domb, indtet hafde at bøde med, bad
nu dend gunstig øfrighed, at de ville hielpe ham i
denne hans nye begagne forseelse med Ermte
Sigris Olsdatter, -

Fuldm monsr Peder Lauersen paastod og form-
endte, at saasom det nu befindes dend anden
gang at Anders Torchildsen ud i sit ekteskab,
hafver forseet sig og i løsagtighed auflod børn
med Sigris Olsdatter, saa bør hand derfor at
strafves paa hans yderste formue efter lofuen
og for vises landet til exempel og avskye hvor-
paa hand begierer en endelig domb, - Herved
beror til i morgen, til Dombs afsigelse

Anno 1706 Dend 7 juli

Igjen retten betimedt paa Tvedt tingstue i
Drangedahl med hoes viddende 8 te laugrettis-
mand SteenerAachre, Eling Woye, Hans
Settre, Ole Tollefsen Woye, Laurs Gunleichsen
Naas, Rolf Hoesøe, Ole Jensen Woye og Laurs
Christensen Hoesøe, ofuer verende VelEdle Hr
Borgem. og foged Senr. Herceles Weijer.

Sagfald forpagterens fuldm Contra,
Sigris Olsdatter
Domb afsagt,

Sigris Olsdatter, søges og tilltales formedelst hun

i løbsagtighed aufled børn ved Andres Torchildsen, der er af saadan beskaffenhed som ermt Sigrí Olsdatter fri villig for retten har væren vedstaaelig, at hun for ofuer 3de aar siden auflet et barn ved for nefnte Anders Torchildsen, da hans hustru I de tider var løben fra ham, og nu nest løbne aar 1705 der hans hustru var kommen til ham igeen, søger de atter omgiengelse sammen, paa Heldahl som hun tiholdt, og hand under tiden var til arbeide, saa hun blifuer paa nye med barn ved ermt Anders Torchildsen og imod at hun skulde føde begafer hun sig fra Heldahl, til en øde plads Buferød kaldt hos Anders Olsen, og laae der paa fæ-huus trefet om nettene hvorpaa hun siger, at natten til Løferdags, efter den store bede dag sidstleden føde hun et drengebarn, som hun hørte hafde lifu, der det var fød, hvilched barn hun forklarer døde strax efter, men hun lod det lige til om morgenen at hun opstod, da tog hun det og svøbte det ind i et klede, og tog det saa i sit forklede og bar det ind i stuen, da ingen i huuset var til stede, og lagde det i sin tine og sadte laas derfore, og lad det der i blifve bestaaende, og iche sagde til at hafve faaet barn, førend ofver duermaal om løferdagen, da hun efter tilspørgelse bekiendte samme hvormom de første vidne, videre ved eed hafuer varen vedstaaelig, saa som Gunild Olsdatter, hustruen i ermt Ødegaard, som Sigrí Olsdatter tiholdt hoes, at efter hun om løferdags morgen, kom ind med noget varme, som hun laandte hoes sin moder Maren Tollefsdatter, som boede der nest ved sad Sigrí Olsdatter inde i stuen og spandt paa sin roch, men den tid hun gich bort laae hun paa fæ-huustrefvet, som hun pleiede og gjorde hun sig da tanche om, at det var ilde fat med Sigrí Olsdatter gich saa i fæ-huset at slipe creaturene og Sigrí Olsdatter gich saa med, at tage sit forige barn, aufled ved Anders Torchildsen ind i stuen, som om natten laae hos hende paa fæ-hustrefet, da saae Gunild Olsdatter paa sengen at Sigrí Olsdatter hafde faaet barn, som hun toerde iche sige til hende, men gich ned til sin moder Maren Tollefsdatter, med med begiering at hun ville gaae med og see hvor var tilgaaet der og skiede, efter lige giørende tilstand, at der de først hafde beseet Sigrí Olsdatters seng paa

fæ-huustrefvet, gich saa til Sigrí Olsdatter der da var sidende udenfor stue døren og spurde hvor det staaer til med hinder, derpaa hun gifuet dem til gensvar, hvad de seer paa hinder, Derpaa Maren Tollefsdatter er gaaen hiem og Sigrí Olsdatter bedet Gunild Olsdatter ville gaae ind med hinder, og der var ind kommen, bad Sigrí Olsdatter at hun ville tie med hinder, Men iche efter tilspørgelse ville Sigrí sige hvor barnet var, alleene begierede at maate gaae ned til Heldahl, som dend anden negted iche at sked skee, førend sagde til hvor barnet var, Ja sagde Sigrí Olsdatter, maer det skeer, faaer ieg andet at vide end gaae, og der Gunild Olsdatter end videre spurde hvor barnet var sagde Sigrí Olsdatter at det liger i hendis tine, og flyde hun saa Gunild Olsdatter nøglen til laasen for tinen, og hun gich saa hen i en gammel stue som den stod, og leste den op åg tog det døde barn der af, som laae indsvøbt i et klede, og bar det ind i stuen til Sigrí Olsdatter og lagde det hoes hender isengen, som hun hafde lagt sig i, medens hun var ute efter barnet, kom saa Maren Tollefsdatter der op igien og lige-saa saae barnet, da Sigrí Olsdatter bad dem at de ville hielppe hinder, de 2de koner Taran Næsland og Lifv Røe, som efter lensmandens andmoning, har besigtiged ermt døde barn, da det er befunden at var blaat i hofvedet, i ansigted, for brøstet, og paa dend een arm, og ellers andensteds paa kroppen, smugt Som det burde at vere, saa iche andet, der paa kunde see end at var fuldkommen og moders der tid med gaaet sin rette tid op, med mere de første vidness giørende tilstand og Sigrí Olsdatter egen giordte bekiendelse, Anders Torchildsen hafver iche kundet modsige at vere Sigrí Olsdatters barne fader, til denne hindes paa stáfnte barn, saavel som at hafve auflet it barn med hinder tilforn, mens iche at vere delagtig i denne hindis gierning.

Efter saadan sagens ofver vejende vidste vi iche retter herom at Kiende og Domme, at end og Sigrí Olsdatter iche saa egentlig er vedstaaelig at hafve med villie ombragt sit foster, saa hafves hun dog varen vedstaaelig at hafue født det i Dølsmaal, saa og der det blef fød haft lifu, og siden end meere har hun dølgget hendis gierning.

ning, I det hun har hen lagt sit foster i en tine og sadt laas derfor, og saadan hindes gierning, efter nogle gangers tilspørgelse, iche villet vere bekiendt, og som Sigrī Olsdatter saaledes har fød i Dølsmaal, og iche der til brugt de ordntlige beskichede midler, som lougens pag. 920 art.8 tende foresiger saa bør Ermte Sigrī Olsdatter for denne hendis begagne undegierning, at lide og undgjelde efter fornemte lofens pag: 920 Art: 7 de nemlig hindis hofved ved bødelen at afhugges og settes paa en stage, og hindis midler, om nogen hafues, til Kongen at were forbrudt.

Sagefald for pagteren, Contra Anders Torchildsen, søges og tiltales formedelst hand nu dend anden gang I sit egteskab, udi løsagtighed

hafver auflet børn med Sigrī Olsdatter, hvilched hand og selfuer for retten hafuer varen vedstaaelig, saadant Det vere, at hafve begaaet, med begiering at øvrigheden der udinden ville vere ham gunstig, hvorføre vi efter saadan Anders Torchildsen egen giørende bekiendelse, iche widste rettere der udinden at Kiende og dømme, end at Anders Torchildsen for samme hans begagne forseelse med Sigrī Olsdatter, bør efter lofuens pag: 976 art: 25. at straffes paa hans goeds og peninge efter hans yderste formue, og som det er dend andre gang, hand sif saa med leyemaal udi sit egteskab hafver forseet saa for vises hand derfor landet hvortil han skal Dagsrom og nattefrist, og siden skynde sig vegen lige frem af Landet.

*Neslandsvatn
i Drangedal*

Supplikk og klagereise

Fortsettelse: Dødsdom i Drangedal

I 1706 ble Sigrīd Olsdatter fra Bratsberg dømt fra livet først av bygdetinget, senere av lagtinget fordi hun hadde født et levende barn i dølgsmål og senere lagt det i "hendes tine under lås", hvor det ble funnet dødt. Etter gjeldende lov kunne imidlertid ikke en dødsdom fra lagmannretten eksekveres (fullbyrdes) uten at kongens resolusjon forelå, og amtmann Adeler oversend-

te saken til kanselliet for å få nærmere ordre om hva som skulle skje med Sigrīd Olsdatter fra Bratsberg.

Fra kanselliet gikk saken til geheimekansellet, hvor ble foredratt for kongen. Etter kongens ønske ble saken oversendt til det teologiske fakultet til uttalelse. Men de teologiske

professorene fant ikke å kunne "tilråde pardon"; dommen burde "andre til eksempel exequeres". Derpå gikk saken igjen til kanselliet, og teologenes innstilling ble lest opp for kongen, som heller ikke nå ville underskrive dødsdommen. Saken burde prøves for overhoffretten i Kristiania, hvor det falt dom 1 september 1707, hvor "hun i lige maade dømmes fra livet".

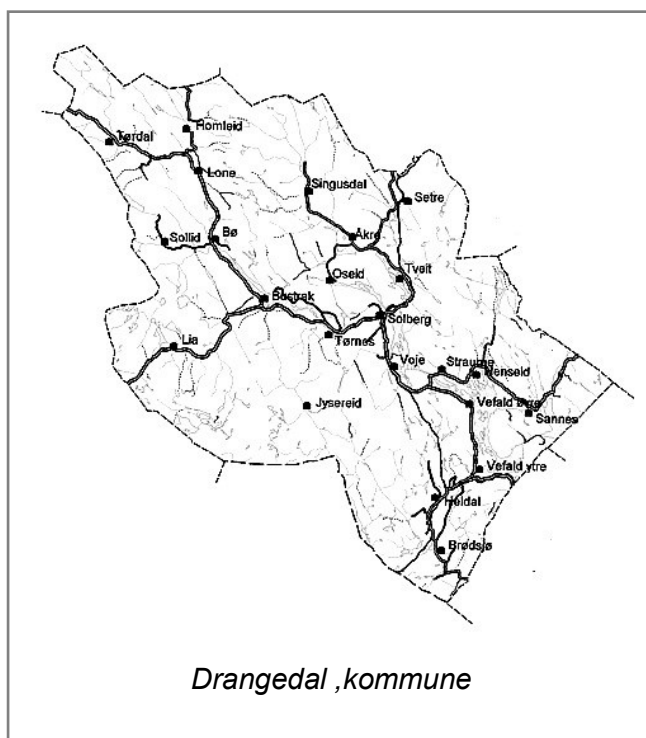
Men da Sigrid Olsdatter ønsket saken inn for høyesterett, ble dommen med hennes søknad for tredje gang forelagt kongen i kanselliet, og for tredje gang tok kongen den dømtes parti.

Saken skulle prøves for Høyesterett i København, og da den dømte ikke hadde penger til sakførsel, skulle saksomkostningene bæres av staten. Der var bare en reservasjon: saken måtte med det første "foretages for at spare omkostninger".

Behandlingen av Sigrid Olsdatters fødsel i dølgsmål gir et godt bilde av hvor grundig retts-

apparatet virket i den dansk-norske enevoldsstaten. Saken gir også et bilde av regimets humane og den sentrale rolle kongen inntok i saksbehandling, selv i en så vanlig og rutinemessig sak som fødsel i dølgsmål. Saken viser også en sentral funksjon i det eneveldige statsmaskineriet som sto åpen for alle fra de høyeste embetsmenn till den fattigste allmuesmann, supplikken. Supplikken var i det dansk-norske enevoldregimet en lovfestet institusjon. Alle Kongens undersåtter skulle ha rett og adgang til å supplisere til kongen. I den viktige forordningen om "ulovligt pålægs avskaffelse i Norge" i 1684, ble sorenskriverne direkte pålagt å skrive supplikker for allmuen, bringe dem "i sømmelig stil", på det almuen ikke skal hindres i at bringe deres anliggender frem."

*Bratsberg amt: Telemark fylke
Kilde : Norgeshistorie Bind 7
Side 331 - 332,
J. W, Cappelens Forlag 1977*

GAMMEL KJÆRLIGHET RUSTER ALDRI

av

Monica Heggliid Berthelsen

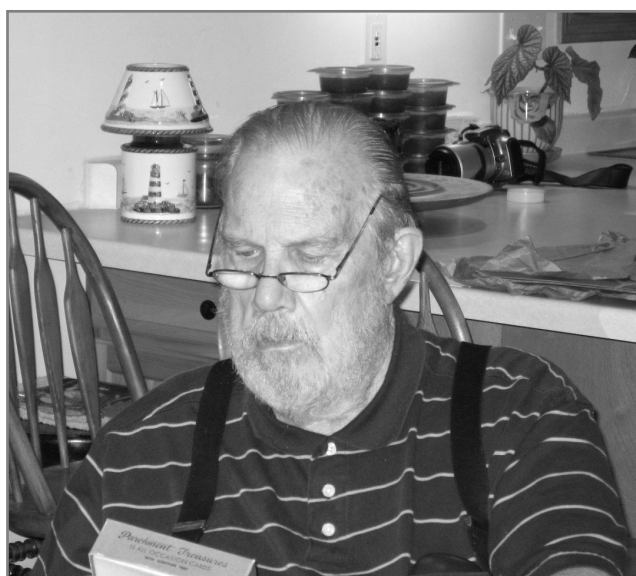
Har du noen gang lurt på hvordan kjærligheten blomstret i gamle dager? Du vet helt tilbake til den tiden som man gjerne giftet seg med sin egen kusine eller fetter. Selv om det er lovlig, er det i dag helt utenkelig for de aller fleste av oss. Tilbake på 17- og 1800 tallet var dette en løsning som ble valgt i mange tilfeller. En ting som derimot gjorde ting litt annerledes var at man "visket ut" mange bånd og grenser når man emigrerte til Amerika. Samholdet ble annerledes og den beste vennen og slektningen ble ofte livsledsageren. Så ble det ikke snakket så mye om at de egentlig var nært beslektet. Det var liksom noe som tilhørte Norge. Historien jeg nå skal fortelle har sitt utspring i noen gamle brev vi fant på et loft i Sand Bay, Wisconsin. Det morsomme er at slektskapet mellom Oscar og Carrie i disse brevene blir bekreftet her, men det eksisterte helt frem til 2007 bare som ubekreftede rykter blant de nålevende. Så lite ble dette snakket om til de yngre generasjoner.

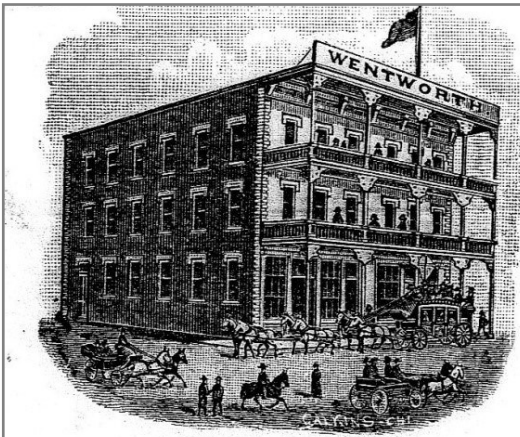
Historien starter som så mange ganger før i en boks med gamle bilder og brev. Denne gangen befant dette seg på loftet til en man ved navn Bob. Han var en gammel mann som satt med masse informasjon som han egentlig ikke var så villig til å dele meg seg. Mange i familien visste at han hadde mye, men de visste også at det ikke var populært å spørre om å få se på dette. Sannheten i dette tilfellet var vel at han visste mye, men for lite til å forstå hvilken skatt han var i besittelse av.

Bildene og brevene betydde for Bob absolutt ingenting annet enn at det kom fra gamle slektninger og at det var hans eiendom. I 2007 hadde jeg med meg masse bilder og informasjon fra Norge. Vi satt sammen hos en av slektningene mine en kveld for å pusle sammen dette. På forhånd var det blitt meg fortalt at Bob hadde mye som ingen fikk se. Kanskje ei jente i fra Norge kunne lokke frem dette?

Datteren til Bob, Barbara, var med og da hun så alt jeg hadde med sa hun så kjekt til sin far Bob: "Jeg kjører hjem og henter de kassene på loftet

jeg, pappa". Så da ordnet det seg selv. Og for en skatt. Her var gamle bilder av eiendommer i Norge, gamle kart og brever. Det morsomme var at jeg kunne plassere de aller fleste bildene. Det var nyttig siden ingen av dem hadde navn på seg. I bunnen av esken lå det en liten bunke med brev. Det er disse jeg har tatt tak i og oversatt. Etter brevene vil jeg forklare litt om forbindelser og gammelt slektskap fra Norge.

WENTWORTH,

J. D. CORNELL, Proprietor.

Telephone connection with Rapid, Sturgis, Crook, Spearfish, Galena, Central and Lead.

Opposite the Telegraph Offices, Half Block from the Stage Office. Post office Next Door.

TERMS REASONABLE.

Deadwood, Dak., February 22, 1887

Dear Carrie

Deadwood Oak, den 22. februar 1884

Kjære Carrie.

Jeg mottok brevet fra deg for en stund siden, og skulle ha skrevet tilbake tidligere. Dessverre har jeg ikke fått gjort dette. Jeg har ingen unnskyldning, for jeg har hatt nok av tid. Saken er at vi har flyttet rundt så mye i det siste så jeg kom aldri så langt. Vi har jobbet noe helt vanvittig. Tellef har reist til "Hot Springs" for å se om han kan bli kvitt reumatismen. Lizzie har også reist til Galena for å besøke en dame. Jeg er her helt alene nå.

Nå har jeg ingenting annet å finne på enn å gå rundt i byen og på teatret en gang i blant. Jeg har forsøkt å finne en jobb, men har ikke klart det ennå. Det har ikke vært noe som har passet meg så godt her. Utgiftene mine er rundt 8 dollar per dag, så jeg må finne noe å gjøre snart. Jeg har prøvd å selge noen ting, men har ikke hatt hellet med meg. Dersom jeg klarer å selge unna her nede, kommer jeg mest sannsynlig til å vende hjem. Hvis jeg ikke får en jobb da, noe som virker usannsynlig siden jeg ikke kan ta noen langvarig.

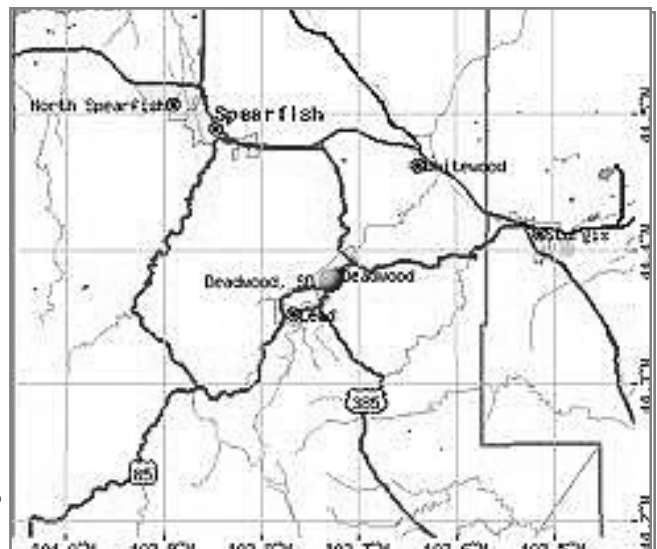
Jeg vil reise innom Port Washington og Manitowoc på vei hjem. Derfor må jeg dra en uke tidligere. Jeg aner ikke om Tellef drar tilbake sammen med meg eller ikke.

Du sa at du var sliten da du skrev. Jeg kunne forstå det på brevet. Og likevel fant du overskudd til å skrive noen ord. Jeg håper ikke du sliter deg helt ut og at du ofte blir så sliten. Du

spurte meg hvordan jeg og Rose kommer overens. Svaret er at vi kommer overens på samme måte som før, men jeg synes bedre om henne nå enn jeg pleide. Jeg savner dere søstre, faktisk ganske mye noen ganger. Spesielt nå som jeg er her alene. Dere søstre må være veldig sammensveiset, siden dere bor så tett sammen. Jeg hører om søsteren din i hvert brev jeg får.

Jeg må prøve å komme meg hjem snart. Det er veldig mange mennesker så her er så mye bråk. Jeg får avslutte nå. Dette er veldig dårlig skrevet for jeg må være litt rask. Vær så snill og skriv oftere.

Oscar Haines

Kart over området rundt Deadwood, South Dakota.

Deadwood Oak, den 11. mars 1884

Kjære Carrie.

Jeg mottok ditt koselige brev i går og vil prøve og svare I dag. Jeg føler meg ikke så bra i dag. Jeg fikk en forkjølelse for 3 uker siden og den vil ikke slippe taket. Tenkte jeg skulle få startet på hjemreisen til søndagen, men doktoren sa til meg at jeg må ta det rolig noen dager til så formen blir litt bedre.

Jeg er så glad for at jeg snart skal hjem. Jeg er så lei av å ligge her helt forlatt. Jeg solgte utstyret vårt i går. Områdene til Tellef i Spearfish fikk jeg også solgt. Jeg måtte selge det billig fordi det ikke er mye penger blant folk nå.

Vi har sommervær her og snøen er nesten borte. Jeg kjøpte noen gruveredskaper i går. Jeg vet ikke om jeg vil gjøre noe mer med det eller ikke. Tellef er på bedringens vei. Han kommer hjem sammen med meg. Det skal bli bra å få startet på hjemturen en gang neste uke. Du må ikke jobbe så hardt. Jeg ønsker å se deg frisk og rask når jeg kommer hjem. Jeg har nesten sluttet med gambling også. Alt jeg har prøvd har vært noen få cent som det ikke gjør noe å tape.

Til slutt vil jeg unnskyldte for mitt korte brev. Hodet mitt verker så og henger ikke med. Jeg skulle vel egentlig ikke skrevet før jeg var helt frisk igjen, men du ba meg om å svare raskt. Vi sees snart og da skal jeg fortelle om alt nytt.

Oscar Haines.

Deadwood, South Dakota

Sawmill Gulch, den 15. januar 1886.

Kjære venn og søskenbarn Carrie.

Jeg skal gjøre et forsøk på å skrive til deg i kveld, men jeg vet ikke helt hva jeg skal skrive. Her fins det ikke annet enn tømmerstokker, åser og fjell. Jeg vet at du ikke vil skrive til meg før du får et brev først, og jeg vil gjerne høre fra deg snart.

Lizzie skaffer forsyninger og Tellef har reist til byen. Han har vært i Spearfish siden i forgårs. Han har invitert meg ned på besøk og det skal jeg gjøre før jeg drar tilbake til skogene oppi åsen. Jeg har jobbet hver dag denne uken. Vi starter på jobb halv fem hver morgen. Jeg får veldig god appetitt når jeg springer opp og ned de åsene hele dagen. Noen ganger føler jeg meg nesten dum som kom ut hit for å jobbe så hardt, når jeg kunne ha vært hjemme og hatt det bra hele vinteren sammen med dere. Tenk så mye moro vi kunne hatt det. Men sånn er livet. Jeg får ta det igjen til våren, hvis dere ikke er gift hele gjengen.

Jeg håper du føler deg bedre og at jeg møter deg frisk og opplagt til våren. Glem ikke å øve på lesingen. Du får øve deg på disse brevene. Jeg kan jo ikke lese alt alene. Jeg har ikke hatt tid til å være ensom ennå. Ellen sa at hun skulle skrive et kort brev, men det tviler jeg på. Jeg får spørre etter det i slutten av neste uke.

Jeg har lært 2 nye sanger som jeg kan synges for dere når jeg kommer hjem. Lizzie fikk et brev fra Elias. Han fortalte at han skulle komme for å besøke oss her ute denne vinteren. Han kan kjøre over slettene med hest og vogn. Jeg håper han kommer. Da blir vi litt av en familie her.

Lizzie snakker om å dra til Bismark, Dakota og ta opp et lån til våren. Tellef og Ellen skal dra hjem sammen med meg, hvis jeg får overtalt henne. Jeg håper på å være ferdig med denne jobben om cirka 3 uker. Etter det vet jeg ikke hva vi gjør. Jeg har tenkt litt på en jobb i gruvene. Jeg kan tjene 3 dollar og jobbe halve dager. Men det er lite sannsynlig at jeg kommer til å gå så langt ned under bakken.

Nå er det visst middag og etter det er det natta. Jeg syns jeg har vært ganske flink til å skrive, så nå vil jeg se etter et brev tilbake fra

deg snart.

Ikke vær redd for meg, Carrie.

Hilsen ditt søskenbarn
Oscar Haines

Deadwood, South Dakota

Deadwood, den 16. januar 1887.

Kjære Carrie.

Jeg mottok deg koselige brevet fra deg og jeg ble veldig glad for å høre at du har det så bra. Du sier at jeg ikke må le av brevene dine, men du skal vite at det ikke er noen fare for det. Det er jo så koselig å høre fra deg.

Du fortalte hvor mye du spiste i julen og jeg vil nesten tro at du ikke trenger mer mat hele vinteren. Det må ha vært veldig gøy. Jeg vil tro at det foregikk en hel del snakk der. Jeg forstod det slik at du har vært på skøytebanen. Jeg trodde ikke du skulle dit. Er det ikke mye bedre å gå på beina?

Jeg er også veldig glad for at du ikke har grått noe. Du må prøve og ikke slite deg helt ut og bli lei deg. Jeg vil se deg helt frisk og opplagt når jeg kommer hjem.

Du gjorde visst ikke noen suksess når du skulle overraske Albert Anderson. Faren hans vil nok gjøre det vel så bra når det gjelder å

overraske.

Du fortalte ikke noe om hvordan du og Melvin kommer overens. Jeg tenker det er like greit. Det var et veldig fint brev jeg fikk av deg. Jeg skrev til tante for jeg tenkte at jeg kunne jo prøve. Jeg vet at de kommer til å få mye moro ut av det. Kanskje jeg lærer litt av det jeg også. De må ha det fint der ute som det er så stille og rolig og ikke noe å gjøre. Jeg håper jeg kan dra dit neste vinter.

Vel, det er vel på tide at jeg skriver noe om meg selv, selv om det ikke er så mye å fortelle. En ting er sikkert; jeg har i alle fall nok å gjøre her. Jeg tror aldri jeg har jobbet så hardt i hele mitt liv. Jeg tror det var greit å komme hit for å tjene penger. Og jeg vil tjene godt så lenge jeg har muligheten.

Fra tid til annen kommer det et veldig savn over meg. Jeg tenker ofte at hvis du var her kunne du hjelpe meg å komme over det. Heldigvis varer det ikke så lenge av gangen. Det er ikke noen spesiell grunn for det heller. Vi jobber hele tiden, helligdager og alt, så vi har ikke mye tid til å hvile og tenke. På søndagene kan det være litt roligere siden da er det ikke så mange jobber som er godt betalt.

Jeg var forresten nær på å bli såret på første juledag. Jeg jobbet på veien og en neger var ute på jakt. Bevæpnet med ei rifle, skjøt han på noe bortenfor meg. Jeg hørte kulen suse forbi meg så nær at jeg kunne høre den plystret. Han traff en grushaug bak meg. Jeg tenkte at de ville vært ganske morsomt hvis jeg klarte å bli skutt her ute i tillegg til alt annet..

Jeg har ikke vært i byen siden jeg kom hit. Jeg tror ikke det er flere fra samme område som oss her. Vi har egentlig ikke tid til å finne det ut heller siden det er så mye å gjøre.

Nå får jeg avslutte. Klokken er over 9 på kvelden og jeg skal på jobb i grålysningen. Lizzie sier at det er på tide å komme seg i seng og da er det best å høre på henne.

Ikke la det gå lang tid før du skriver tilbake, siden det er en stund siden jeg hørte fra deg. Det virker som om postgangen går seint for tiden. Jeg fikk et brev fra tante i forrige uke og det var skrevet for lang tid tilbake. Så nå venter jeg på et brev fra deg, Carrie.

Fra din venn Oscar Haines

Deadwood Oak, den 24. Februar 1887.

Kjære Carrie.

Jeg mottok brevet fra deg for i går kveld. Jeg skrev til deg for noen dager siden, men jeg skriver et nytt brev nå. Jeg har ikke noe annet å gjøre bortsett fra å dra til byen for å gamble. Jeg brukte 2 dollar i går på gambling, så jeg tror jeg får slutte med det.

Jeg vil prøve å få meg en jobb som servitør på et hotell i Wisconsin. Jeg vet ikke om jeg kan få det eller ikke, men jeg tror at jeg kunne egne meg godt i den bransjen.

Min lille pennevenn; du sa at du trodde jeg skrev til noen andre når jeg blir ensom, men der tar du feil. Jeg skriver ikke til noen når jeg blir ensom, for hvis det var tilfelle ville du ha fått mange flere brev enn du hadde ønsket.

Jeg er glad for at Melvin er snill med deg. Noen må jo være snill med deg også, fordi du alltid er snill med andre. Du er snill når du har sjansen, spesielt i forhold til meg, og jeg har ikke gjort noe for å fortjene det.

Nå må du være forsiktig og ikke jobbe for hardt. Jeg vil at du skal være frisk og rask når jeg kommer hjem. Jeg skulle ha gitt mye for å snakke med deg mange ganger denne vinteren. Men det har jo ikke vært mulig, så jeg får klare meg uten.

Jeg kommer til å få det kjempefint når jeg kommer hjem. Vi kan ikke sitte oppe til kl 2 om natta å snakke, hvor voksent det enn er. Veggene har også ører.

Nå har jeg ikke flere nyheter å fortelle deg, så jeg tror jeg får avslutte med et kyss til deg. Jeg undres om du tør å kysse meg når jeg kommer hjem.

Vær så snill og skriv tilbake snart.

Vennlig hilsen
Oscar Haines

Menomoniee, februar 1888.

Kjæreste Carrie.

Jeg har følt meg så ensom siden sist jeg så deg. Jeg kom hit i går kveld og tenkte at jeg måtte skrive til deg med en gang. Men her var det fullt hus, så det fikk jeg ikke til.

Jeg vet ikke om jeg gjorde rett i og ikke gå i kirken på søndag. En ting er i alle fall sikkert; jeg visste at jeg ikke kom til å se deg der. Det gjør meg vondt, men det kan jeg ikke noe for. Jeg hadde planer om å gå til kirken, men jeg fant ut at onkel hadde reist på lørdagen så jeg måtte være hjemme en liten stund. Jeg trodde jeg fikk se deg på søndag, men det gikk jeg glipp av. Tante fortalte meg at hun trodde du ville bli såret fordi jeg ikke kom ut dit, men Carrie – du ville jo ikke ha meg. Jo mer jeg ønsket å gå, desto mer ønsket jeg ikke å såre deg. Du vet at jeg liker deg veldig godt og aldri ønsker å såre deg, men på en eller annen måte klarer jeg det likevel.

Så Carrie, jeg ber deg for min egen del og for din og ikke ta alt jeg gjør så tungt. Da ender du opp med å bli såret uten grunn. Jeg kommer alltid til å gjøre feil, men vær så snill å si fira til meg i tide. Jeg har så mye å lære og jeg vet at jeg kan bli bedre. Og jeg vil bli bedre for jeg elsker deg veldig høyt. Allfor høyt til ikke å lære en gang.

Carrie, det føles som om jeg mister deg, og hvis det skjer så mister jeg alt. Du har ingen anelse om hvor mye jeg ofrer når jeg må være borte hele uken på jobb. Jeg må samarbeide og snakke med masse mennesker før jeg kan komme hjem og se deg.

Jeg må avslutte nå siden det begynner å bli seint. Så farvel for nå. Husk at hva som enn skjer så elsker jeg deg og jeg vet at du elsker meg, min kjære Carrie.

Jeg skal prøve å være tilbake på lørdag. Hils til alle kjente.

Fra din elskede
Oscar Haines.

Det var nok ikke bare lett på den tiden heller. Det hyggelige med denne historien er at Oscar og Carrie fikk hverandre til slutt. De ble gift i 1888. De fikk til sammen 8 barn, hvorav 7 vokste opp.

Oscar og Carrie som gamle

Hvem var så disse menneskene som var med Oscar på turen rundt om for å jobbe?

Vi hører mye snakk om Tellef og Lizzie. Disse var begge eldre søsken. Tellef drev for det meste med gullgraving når han var i Dakota. Oscar var med på noe av det, men holdt seg mer til tømmerhogst og eventuelt gårdsarbeid.

Hvem denne Rose var som Oscar skulle komme overens med er det ingen som vet.

Elias var onkel til Oscar. Han slo seg ned i Minnesota med sin familie og hadde ikke så lang vei når han skulle ut å besøke dem i Dakota.

Albert Anderson var en av innbyggerne i

Hainesville.

Melvin var også en eldre bror av Oscar. Tante Ellen var Ellen Haines.

Så hvordan var så Oscar og Carrie i slekt og hvorfor ble ikke dette snakket så mye om?

Ellen og Tallak Haines var foreldrene til Oscar. Han ble født i 1860 i USA. Slektningene i USA trodde hele tiden at han var født i Norge, men det stemmer ikke. Tallak og Ellen fikk bare 2 barn her i landet, en sønn og en datter. Jenta døde tidlig så de reiste derfor til USA med bare et barn. Alle de andre barna ble derfor født i Amerika. De reiste mye rundt og var i Canada og flere andre steder før de endte opp i Hainesville. Ellen døde i 1880 og Tallak dro til Norge for å få med seg Bamblinger til den nye bosetningen.

Kameraten til Tallak, Amund Rogn (Rogen i USA) var en av dem som ble med, men ikke så mange tenkte på hvem han egentlig var gift med. Hun het Helene Martine og var faktisk en yngre søster av Ellen Haines. Amund og Helene fødte flere barn i Norge, blant annet Carrie i 1866. Jeg har blitt fortalt at i mange år trodde familien at det eventuelle slektskapet mellom Oscar og Carrie var gjennom slekt på Tallak sin side. Det kunne jo for så vidt vært en mulighet fordi Tallak og Amund er i slekt. Likevel ville ikke dette gitt noen nære relasjoner. Nå var det også slik at Ellen var født i 1817 og Helene i 1832. Det i seg selv er jo en generasjon. Dessuten kom Helene til Amerika i 1882, etter at Ellen var død.

Som så mange andre historier er det tilfeldigheter som bidrar til at slike løsninger kommer frem i dagen. Så nært slektskap som barnebarn av Oscar og Carrie lever i dag. Heller ikke disse var sikre på forbindelsene. Det ble ikke snakket så mye om og som vi sa tidligere så var det en del relasjoner og slektskap som fikk en helt annen betydning og nærhet når de kom til Amerika.

Mange ganger har jeg tenkt at jeg vel kanskje ikke burde vise all den gamle informasjon fra Norge. Plutselig er jo alle i slekt med alle borti der og hvem vet om alle syns det er like positivt. Det skal sies at jeg har vært veldig heldig der. På tross av at flere relasjoner er funnet og har kommet opp i dagens lys har alle til nå stått det over og er lykkelige over sine forbindelser til Norge.

Bob som ikke ville dele med seg, satt klar på verandaen hos våre slektninger. I handa hadde han masse bilder som jeg måtte se på. De hadde han tatt da han var på tur i Norge i 1985. Det første bildet han viste meg var av gården til foreldrene mine på Rogn i Bamble. Så gamle Bob hadde flere hemmeligheter enn vi trodde....

I 2008 fikk vi et hyggelig bevis på dette. Gamle

FORENING AV GAMLE SLEKTER

Av Monica Heggliid Berthelsen

Historien jeg nå skal fortelle er et bevis på at verden nok ikke er så stor som man tror. Tilfeldigheter skaper forbindelser utover landegrensene og gjør det umulige til muligheter. Det var i alle fall det jeg tenkte da jeg fikk en telefon fra en slektning i Amerika. Han lurte på om jeg kunne tenke meg å arrangere et slektstreff – i Amerika. Hva svarer man så på et sånt spørsmål? Dette var en forespørsel av de sjeldne, men også en unik mulighet. Dette måtte vi bare få til.

Jeg har vært mye i Amerika og har funnet mange slektninger. Slekktreff har vi også hatt og jeg har utvidet slektstreet mitt i alle tenkelige og utenkelige retninger. Felles for alle forbindelsene er at de vet svært lite om det livet som familiene hadde i Norge for de emigrerte. Ønsket var derfor å lage en slags reunion av familiene som kom fra Bamble og slo seg ned i Hainesville og omegn. Siden jeg har jobbet med dette i flere år, tenkte jeg at dette absolutt ville være mulig. Det gav også meg en ekstra "dytt" til å sy sammen all informasjonen jeg satt med.

Så hvor begynner man så med et sånt prosjekt. Tanken min startet med å knyte sammen alle gårdene i Bamble som ville være involvert i min slekt. Antallet kom opp i 22 gårder, og dette er bare de nærmeste hvis man går noen tiår tilbake. Følgende gårder ble inkludert: Rogn, Ødegården, Arnesplass, Riis, Skjeldbred, Smedplassen, Hasseldalen, Åby, Kaasene, Grasmyr, Høen, Skaugen, Bergsland, Tangvald, Norheim, Gjerst-Dalene, Hydal, Midtgården, Wingereid, Eiksrønningen og Bjerkeset. Alle disse gårdene har direkte og indirekte tilknytning til min slekt og bosetningen i Sturgeon Bay/Hainesville. Det er bare dem jeg vet om, men jeg tror så gjerne at det kan være flere. Nå har ikke jeg tenkt til å si noe om alle dem, for da kunne jeg ha skrevet bok. Så denne gangen vil jeg skrive litt om familien fra Kåsene.

HANS ELIASSEN

Hans Eliassen dukket opp på så mange kanter at det var vanskelig å tenke seg at det kunne

være den samme mannen. Navnet hans har dukket opp på fire ulike slektskart, flere brev samt ulike historier. Det var først da jeg oppdaget at en bekjent (som seinere skulle vise seg å være en fjern slektning) og jeg jobbet med den samme familien at ting begynte å løsne.

På en gravstøtte i Hainesville, USA står navnet Hans Eliassen. Jeg tok bilde av denne da jeg var på besøk her, rett og slett fordi denne

Rogn Søndre,
også kalt Kåsene
gård.

mannen kom fra Bamble. Jeg kunne se at han var på slektstreet til familien Haines/Rogen (Høen og Rogn her i Norge), men hadde ingen ide om hvem dette var. Eliassen er jo ikke noe uvanlig navn og mest sannsynlig var han sønn av en eller annen Elias. Spørsmålet var bare hvem?

På den tiden hadde jeg kommet over mange gamle brev som hadde blitt sendt fra Amerika til Norge. Eieren var den samme fjerne slektning som jeg allerede har nevnt. Hun hadde gjort en formidabel jobb med å skrive inn disse brevene på PC og printet dem ut i lesbar tilstand. Det må ha tatt en evighet for så mye gammel håndskrift, dårlig staving og rotete rekkefølger er det lenge siden jeg har sett. Alle de originale brevene lå nemlig sammen med hver enkel utskrift. I tillegg var det flere hundre i antallet. Så her var det bare å gå på med krom hals.

Et lite stykke ute i første bunke fant jeg et brev som var undertegnet "Hans Eliassen". Kunne dette være samme mann? – og i så fall; hva i alle dager gjorde han i denne brevbunken? Forklaringen skulle vise seg å være enklere enn jeg trodde. Da jeg så navnet lette jeg frem slektstreet til denne fjerne slektningen min. Jeg fant ut at hun hadde jobbet mye med slekten til ei dame som het "Lisa". Etter hvert som jeg bladde dukket noen kjente navn opp, samt mange spørsmålstejn. Det skulle altså vise seg at denne Lisa var søsteren til Hans Eliassen. Så

her har altså vi 2 sittet på hver vår tue ute i Bamble og jobbet med den samme familien uten å vite om det. Saken tok plutselig en ny vending. På mange måter ble det enklere for oss begge. Det skulle vise seg at vi kunne supplere hverandre med masse informasjon. Mange huller ble tettet i slekthistoriene våre. Utrolig, men sant. For min del ble det også flere hull, fordi jeg syns at navnet Hans Eliassen dukket opp overalt.

Hans Eliassen kom fra Rogn Søndre, også kalt Kåsene Gård. I bygdeboka for Bamble, bind 2, kan vi lese følgende: Elias Nielsen (1802-1874) g.m. Anne Marie Hansdatter Vinje (1807-1884). Deres barn: Niels 1831, Anne Pernille 1832, Kirsti Gurine 1834, Elen Sørine 1837, **Hans 1839**, Mikkel Andreas 1842, Elise Marthea og Mette Kristine 1849. Broren Niels overtok gården i 1868 og eide denne til sin død i 1888. Han hadde ingen familie.

Hans dro ikke så langt for å finne sin første kone. Aaste Marie Andersen var hans utkårede. Hun kom fra Hasseldalen, som ligger noen få hundre meter unna. Hun var søster av min tippoldefar.

De giftet seg i Bamble Kirke den 5. januar 1866. Hans er da oppført som sjømann. De fikk 2 barn, Elias i 1866 og Anne Johanne i 1870. Familien bodde blant annet på gården Grasmyr i Bamble før de reiste til Amerika. De emigrerte

*Elias Nielsen (1807-1874) og Anne Marie
Hansdatter (1807-1884).
Rogn søndre, også kalt Kåsene gård.*

fra Skien 12. april 1870 med barken «Skien». Turen gikk via Quebec i Canada før de endte opp i Wisconsin. Det var ikke så lett å finne dem, fordi Aaste Marie kalte seg bare for Marie i enkelte papirer. De flyttet til et område som pr. i dag er en del av Green Bay. Fort Howard het plassen på den tiden. Kirken med dens arkiver brant for en del år tilbake.

Det var ikke uvanlig at familien her hjemme i Norge mistet kontakten med de som utvandret. Hans har derimot gitt livstegn fra seg gjennom flere brev til slekt og venner her hjemme i Norge. I et brev datert den 28. august 1871 får vi et lite innblikk i hvordan livet i Amerika er:

"Kjære foreldre og søsken.

Efter en lang droien da vil jeg sende eder nogle linjer og lade dere vide vorledes vi lever. Vi er alle friske nu, men Marie har lagt syg en 5 ugers tid af nærevefeberen. Kjære foreldre jeg ved

dere lenge ventet paa brev, men eder maa tro det er ikke skeet av forglemmelse. For vi maa ikke forglemme og takke for brevene som vi modtok for en lang tid siden. Det å høre at eder alle var friske er Gud å takke for. Jeg maa hilse eder alle paa det vennligste fra Mikkel. Han har faaet en datter som heder Ellen Marie. Hun er flink og frisk"....

Videre forteller han om det daglige livet deres og litt om sin bror Mikkel. Det er mange hilsninger til Norge og litt informasjon som viser at de har kontakt med andre i familien som også har kommet til Amerika. Han forteller også mye om hva ting koster, hvor mye de kan tjene på ulike jobber og hva de bruker penger på.

Etter dette brevet ble det stille en lang stund. Vi vet at Aaste Marie døde i Fort Howard i 1876, under fødsel av tvillinger. Hans ble alene med sine 2 barn, Annie og Elias (Eli). Han flyttet med barna opp til Door County. Han hadde muligens noen mellomlandinger, men han endte i alle fall opp i Hainesville. Der hadde han mange kjente fra Bamble som allerede hadde slått seg ned i området.

I mange av papirene fra Amerika knytter de Hans Eliassen til Sugar Creek, som ligger litt sør for Sturgeon Bay. Det ble også hevdet at Aaste Marie døde her, men det er ikke tilfelle. Vi har ikke klart å finne nedtegnelser om familien i dette området, men han er registrert i Brown, Wisconsin, da han giftet seg for andre gang med Christine Haines. Dette skjedde 10. februar 1878. Hun var datter av Tallak Haines, bedre kjent som grunnleggeren av "lille Bamble". Det er grunnen til at Hans Eliassen nok en gange dukker opp i et av mine slektstrær. Hans og Christine fikk 2 barn; Ellen og Nelly. Christine Haines døde i 1895.

I "Årsskriftet for Bamble Historielag" fra 1980 skriver Rolf Thommesen historien om Nils Hansen. Hans Eliassen var onkelen hans. I 1883 kom Nils til Hainesville og fikk jobb hos Hans for 20 dollar i måneden med kost og losji. På den tiden eide Hans områder som ble kalt

Jens Valley's og han eide det som (den gangen) heter John Jensen's Stockwell's og Walter Hansen's Forty. (Dette var et stort landområde bak kirken i Hainesville som ble ryddet og dyrket).

Hans Eliassen solgte gården sin til Nils Hansen og Amund Olsen i 1889.

Hans giftet seg for tredje gang med Johanna Maria Hansen den 7. juni 1898. De hadde ingen barn. Ingen slektninger som lever i dag vet spesielt mye om henne. De skal ha bodd i Hainesville og hun er gravlagt på samme sted som ham.

Hans Eliassen hadde en dramatisk død. Denne er det fortsatt flere som husker i området den dag i dag. Et brev datert 21. mars 1905 forteller om dette til familien hjemme i Norge:

"Kjere Lisa med mand og barn.

Når du mottager dette brev, har du visst allerede hørt vor store sorg for Hans, din kjere broders død, 27. februar kl 12 ved en sag her i Hainesville. Det ene benet ble skaret af og han døde så en ½time efter. For mig blev det haart at tenke på å leve alene. Du ved vi har vert ungdoms venner. Jeg har levd her en 11 aar saa du kan vide vi har talt i sammen om gamelt og nyt fra vores fødeland. Og haart er det for broder Mikal. Ved Hans hurtige bortgang blev han budsent med det samme, men da han kom og tog i ham sagde han broder er du alt død? Intet iv-sttin....".

Den 6. mars 1906 kommer der mer informasjon om Hans sin bortgang. Her sa de det rett og slett som det var:

"Kjere søstre og familier.

Ja det er nu lang tid hengaaet siden jeg skrev til Eder, og derfor vil jeg i Aften sende nogle ord og fortelle vorledes vi lever.

Kjere søstre jeg maa berette for Eder at vor kjere broder Hans er død. Han døde den 27. februar. Han var saa uheldig og kom for ner en serkelsag. Han sagde av ved den ene bene, helt opp til maven. Saa at han levde omtrent en 5 minutter. Det er en stor sorg for os kjere

søstre, men vi for tage det saa tållig saam vi kan, for vi ved jo ikke Noggen av os nor vor siste timme kommer....".

Det ble snakket mye om Hans Eliassen da Richard Hannemann var på besøk sommeren 2013. Hans var oldefaren til Richard og han husker mange historier om ham. Hans Eliassen var en driftig mann. Han døde før Richard ble født, men han satte mange spor etter seg. Han kjøpte opp mye eiendom og var en mann som kunne veldig mye. Richard husker at det alltid ble snakket om at han var så flink til å snekre. I tillegg hadde han mye dyrket mark og drev i skogen.

Han husket også at moren fortalte fra den dagen som Hans døde. Moren til Richard, Helen Elanor, var omkring 6 år, men husket for alltid denne dagen. Hun hadde vært ute og lekt med en venninne og plutselig kom det noe mot dem i full fart. Det var en bil, og det hadde de ikke sett så mye til før. Det var «uncle Mike» (bror til Hans) som hadde blitt hentet med bil for å komme seg fortest mulig til sagbruket der Hans døde. De hadde blitt så redde da de så bilen at de hadde gjemt seg i åkeren og blitt der en god stund.

Lisa, som var en av mottagerne av disse brevene fra Amerika, var søsteren til Hans. Hun var døpt Elise Marthea og ble født i 1844. Hun endte opp på Grasmyr og gikk under navnet Lisa.

MARIE VALLEY

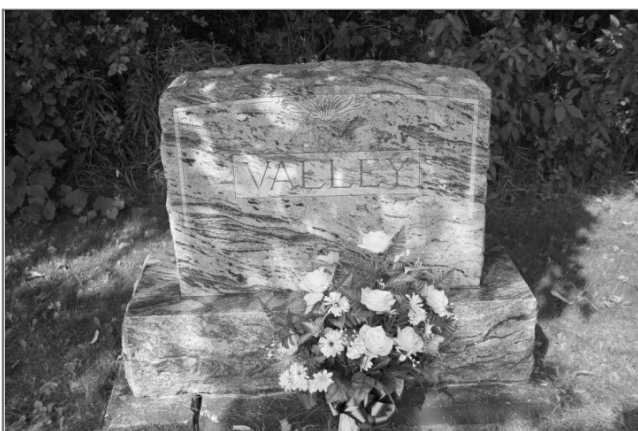
Et navn som også stadig dukket opp i mine papirer var Marie Valley. Hvem var så det?

Marie hadde skrevet mange brev og det var helt tydelig at hun hadde slekt her i Bamble. Hun fortalte om livet i Amerika, om huset, barn, familie og naboer. Det var flotte brever skrevet på godt norsk. Det ble også spurt om personer og plasser her i Bamble og omegn som man må være lokalkjent for å vite om. Jeg leste gjennom alle brevene og prøvde å finne spor. Det ble snakket om Brevik, Eidanger, Oksøya og

Grasmyr. Av dem jeg kjenner som har god innsikt i familien på Grasmyr, var det ikke noe hjelp å hente. De kjente ikke til denne dama. Jeg var også i kontakt med folk fra Valle og Dahl i Bamble for å se om det kunne hjelpe meg. Det var liksom de navnene i Bamble jeg tenkte kunne ligne mest på Valley, men jeg fikk ikke napp der heller.

Jeg tok kopier av alle disse brevene og tok dem med meg på slektstreff i USA i 2010. Jeg tenkte at det måtte være rette plassen å presentere dem på, men det gikk ikke så bra som jeg håpet på. Det var flere der som hadde hørt navnet på dama, men ingen visst hvor hun kom ifra. De jeg snakket med mente at Marie ikke var i vår slekt i det hele tatt, men at det måtte være snakk om bekjentskaper. Jeg kom ikke noe lenger på denne turen annet enn at jeg fikk koblet på et nytt navn fra brevbunken, nemlig Geborah DeBroux. Dette var datteren til Marie og nok en ivrig skribent, men hvem var de og hvor kom de fra? Og hvis dette var bekjentskaper, hvorfor skrev de da til tanter og kusiner. Jeg vet at i Amerika så er alle "cousins", men jeg syns det var en litt enkel løsning siden alt var skrevet på norsk.

Da jeg var i USA i 2010 ble jeg ledet til graven til Marie. Jeg fant ut at hun var gift med en som het Jens. Det var mange andre graver rundt dem som også hadde navnet Valley. Jeg tok bilder av dem og lagret dem i tilfelle det skulle komme tider hvor denne damen nok en gang skulle bli et tema.

Graven til Marie Valley

Jeg la etter hvert bort hele saken om Marie og hennes familie til fordel for mye annet spennende stoff om slekters gang. Likevel måtte jeg spørre om henne iblant når jeg møtte nye slektninger og bekjentskaper. Marie var det ingen som visst noe om. De hadde hørt navnet, men det var alt. Jeg kom likevel litt lengre. Sønnen til Marie, Arndt, var det flere som kjente til. Han døde i 1976 og bodde i Hainesville.

Det var ikke før våren 2014 at alt ble forandret. Da fikk jeg tips om å ringe datteren til Arndt Valley, Arlene Leinus. Hvorfor var det ingen som hadde tenkt på det før?

Det var vel så enkelt som at siden ingen trodde de var våre slektninger, ble heller ikke dette noe jeg fulgte videre. Så ble det sånn og etter flere forsøk fikk jeg endelig tak i Arlene. Det ble helt stille i den andre enden. Hvem var du? spurte hun og hva skal du selge? Jeg måtte nesten le. Arlene er en pensjonert lærerinne og ganske så myndig. Jeg måtte gjenta hvem jeg var og spurte om hun kjente til at slekten hennes kom fra Norge. Det gjorde hun og etter en stund godtok hun at jeg ikke var en telefonselger. Jeg sa til henne at jeg har noen bilder her hjemme av Marie Valley og ville sende henne en kopi for å bevise at jeg snakket sant. Da var det greit og Arlene kunne fortelle at Marie var hennes bestemor. Dessverre visste hun altfor lite om henne og hennes vei til Amerika. Det hun hadde fått var kopi av alle de gamle brevene som jeg hadde med over i 2010. Da jeg fortalte at disse kom fra meg, ble det hun som stilte spørsmål og jeg ble invitert på besøk når jeg kom over neste gang. Så det snudde fort.

Arlene husket ikke hva bestemoren het som pike, men hun visste at hun het Else Marie. Akkurat som meg lurte hun veldig på hvem alle disse menneskene i brevene var. Arlene snakker ikke norsk, men hun forstår noe. Hun husker godt at det ble snakket norsk hjemme hos beste-foreldrene da hun var liten. Hun mente at mor til Marie het Pernille, men det var alt hun visste. Det var mer enn nok for meg for da hadde jeg nok et barn fra Kåsene på

Solgård - Lerstang, gnr. 35 bnr. 17

slektstreet mitt,
nemlig Anne Pernille født i 1832.

Nå kunne jeg komme videre og dette er historien:

Anne Pernille (1832 – 1903) giftet seg med Even Anundsen (1829 – 1867) fra Seljord. De bodde på en gård i Bergsbygda kalt Leerstang (eller Solgaard). De giftet seg i Bamble Kirke i 1862. De rakk med andre ord ikke å være gift veldig lenge før han døde.

De hadde følgende barn: Anna Elise (1862), Else Marie (1864) og Amund (1866). De hadde også Andrea (1859) fra Even's første ekteskap.

Jens og Else Marie Valle/Valley

Anne Pernille trang hjelp med barna siden hun var alene. Den eldste Anne Elise vokste opp hos sin tante Lisa på Grasmyr. Da hun ble eldre, giftet hun seg med Halvor Hansen og flyttet til Oksøya.

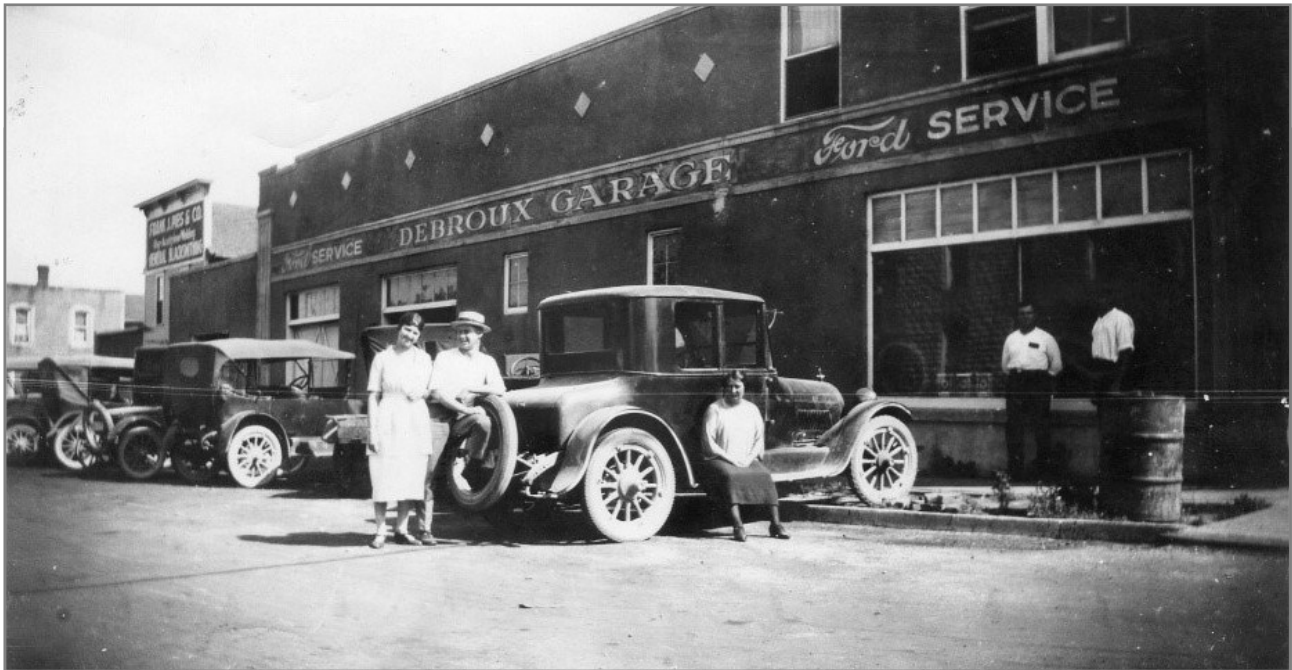
Else Marie flyttet til besteforeldrene i Kåsene. Hun ble gift med Hans Torgersen Fjellstad i 1883. Han døde bare 3 år inn i ekteskapet. De fikk en datter, Amanda, i 1887. Else Marie og datteren Amanda emigrerte til Amerika i 1889. Der møtte hun Jens Valle (1863 – 1937) fra Brunlanes i Vestfold. Han var sønn av Anders Nilsen Valle (1829) og Joran Knudsdatter (1832). Jens emigrerte til Amerika i 1880 og endret etternavnet til Valley. De giftet seg 1893 og Else Marie endret navn til Marie Valley.

Tvillingene Alice og Arlene

De fikk 4 barn: Arndt (1894), Anna (1898), Edwin Perry/ Erven P (1903 – døde) og Geborah (1904).

Jeg fikk låne et gammelt album for en stund tilbake. Eierens selv visste ikke hvem det var bilder av. Det stod navn bakpå de aller fleste og etter som mitt arbeid skred frem fant jeg ut at mange bilder var av nettopp denne familien. Bildet nederst på siden viser altså den dama jeg ringte til og hennes søster. Hun hadde aldri sett dette bildet før og skjønnte at jeg var alt annet enn en telefonselger. Begge damene er fortsatt i live og bor i området rundt Hainesville.

Bilforhandler og verksted i Sturgeon Bay ,til Deborah og Felkx De Broux

Datteren til Marie og Jens, Geborah ble gift med Felix De Broux. De drev et stort verksted og bilforhandler i Sturgeon Bay. I annen etasje er det en stor leilighet som det bodde i. Tidligere nevnte Richard Hannemann hadde sin første jobb her da han flyttet opp hit fra Chicago. Bygget står der den dag i dag men nå er det en brukthandel som holder til der.

Vi har også vært inne på en annen av søskenflokken fra kåsene, nemlig Mikkel Andreas, født i 1842. Han emigrerte i 1869 og endret navnet sitt til Michael Andrew Eliason. Han ble gift med Andrea Jansen (1848–1935) i 1870. De bodde i Fort Howard, Green Bay, Wisconsin en stund, men flyttet etter hvert til Hainesville. De hadde 5 barn: Elma Martine (1873), Jens Amandus/ James (1876), Elias Martin/ Eli (1878), Elma (1880) og Inga Martine (1882). Inger het Jensen som pike i Norge. Hennes mor, Marthe Andrea Jensen (1815–1890), er gravlagt på kirkegården i Hainesville.

Vi har tidligere skrevet om foreldrene til Hans, Lisa og de andre barna i Kåsene, Elias og Anne Marie. For at Elias skulle få lov til å overta gården i Kåsene etter sin far Niels Evensen

Jacob Glittum Halvorsen (1799 -1885) og Mette Gurine Nielsdatter (1799 - 1885) på Grasmyr, Forsidefotoet

(Havredal), måtte han love å forsørge sin søster ut en liten bit. Mette Gurine (1799 – 1885). Hun bodde på Grasmyr og ble gift med Jacob Glittum Halvorsen (1799 – 1885).

Hun var tante til Hans, Lisa og de andre barna i Kåsene, men hun var også tante til Ellen Haines, kona til Tallak Haines. Det hadde seg nemlig slik at bestemor til Ellen, Kirsti, hadde 2 barn fra sitt første ekteskap med Niels Evensen Havredal, nemlig Mette Gurine og Elias. Mette Gurine var derfor halvsøster med mor til Ellen som het Marte. De kom fra Rogn, den gården som i dag driver Rognstranda Camping.

Mette Gurine var også foreldrene til en annen veldig kjent karakter, nemlig Halvor Jacobsen, også kalt "tobakkskongen". Men det er en annen historie. De hadde også barna Aase-Maria, Niels og Isach.

Jeg kan skrive mye om hele slekten fra Kåsene. Denne gangen har jeg skrevet om dem som har utmerket seg litt i det arbeidet jeg holder på med. Jeg vet at det sitter flere rundt forbi med kunnskaper om denne slekten, så jeg har valgt

Som dere skjønner er det et mønster hele veien, logisk eller ei. Familiene blander seg inn i hverandre og søskenbarn, nieser og nevøer blir gift. Det er jo ikke så uvanlig på den tiden vi nå snakker om, men det blir litt av et puslespill og sette sammen. Når man i tillegg skal prøve å forklare dette til uvitende slektninger i Amerika, kan det lett bli en utfordring. For meg har vært en utrolig spennende reise så langt og det er bare og glede seg til fortsettelsen.

Vi hadde et en veldig vellykket reunion kalt "Little Bamble reunion" i Hainesville Kirke den 21. juni 2014. Hainesville ble jo kalt for "Lille Bamble" på tiden vi nå har skrevet om. Vi fant veldig mange nye forbindelser, fikk utveksel bilder og hadde 2 fine dager sammen. Et av de morsomste minnene for meg var vel da Arlene Leinus kom bort og ba så mye om unnskyldning. Hun skulle aldri beskyldte en nordmann for å være en telefonselger en gang til. Og jeg ble invitert på besøk og ble mottatt med åpne armer. Telefonen satt hun på lydløs i tilfelle det skulle ringe noen selgere.

Alf Granly er død

Det var trist å få vite at Alf Granly var død. Med ham er enda en av veteranene i Grenland Ættehistorielag gått bort. Han ble tidlig medlem av laget, og fra 1985 til 1993 var han kasserer, et verv han skjøttet til alles tilfredshet. Etter endt "tjenestetid" trakk han seg tilbake, men drev nok stadig med slektsgransking, en hobby som sønnen Tore har fulgt opp. Og det ble tid til andre hobbyer også, blant annet treskjæring.

Jeg husker Alf som en person det var lett å få kontakt med. I det hele tatt hadde vi mye hygge i styret, noe som ikke er tilfellet i alle foreninger. Slikt må det jobbes med. Jeg husker at Alf var den som kom med forslaget om å la styremøtene rullere mellom medlemmene, Inntil ca 1990 hadde praksis vært annerledes. Da jeg kom inn i styret i 1976, ble alle styremøter av-

holdt hos formannen Roar Nesse på Borgestad, og da jeg ble formann (som det hette da) i 1979, fortsatte jeg med møter hjemme. Det er ikke få styremøter vi har hatt i peisestua på Bratsberg. Så kom Alf med innbydelsen om å ta møtet hos ham og Emmy på Grava. Og fra da av har det vel rullert, i alle fall i min tid i styret.

I et minneord om Alf er det riktig å nevne Emmy også. Hun var alltid med, på møter og på turer, alltid blid og hyggelig. Hun ble med i kaffekomiteen og brakte vel denne jobben til nye høyder – til og med bløtkake dukket opp på ett og annet møte.

Det er godt å minnes positive mennesker en har møtt .

Thor Wølner Gundersen

Styret i Grenland Ættehistorielag:

Terje Rehn Holm-Johnsen, leder

Kari Aabelvik, nestleder

Audhild Dahl, sekretær

Tore Granly, kasserer og IT-ansvarlig

Kersti Sorter, arkivar

Frank Johannesen, arkivassistent

Gard Strøm, PR-ansvarlig

varamedlemmer:

Sven Erik Langseid

Bjørn Bergan

Kontaktinformasjon Grenland Ættehistorielag:

E-post: lagskontakt@grenlandslekt.no

Konto: 2610 20 83813

Nettside: www.grenlandsslekt.no

Besøk vår nettside for mer informasjon, slektsforum, kildemateriale, medlemsmøter m.v.

Medlemskontingent 2015

Enkeltmedlem:..... 200 kr.

Medlemmer, ektefeller/par:..... 250 kr.

Arbeidsmøter

Arbeidsmøtene blir holdt på vårt møterom i 2. etasje, hvor åpningstiden er kl. 17-20. Her kan vi sitte med våre PCer og jobbe med slekt hver for oss, sammen eller be om bistand. Styret har en vertordning/kontaktpersoner på møtene.

På de utvidede medlemsmøtene har vi orienteringer m.v. om ulike temaer i tiden kl.19-21.

Husk biblioteket stenger kl. 19, så kom i god tid før det.

Svenske og amerikanske kilder:

Laget har abonnement hos noen svenske og amerikanske nettsteder (betalingstjenester) med kirkebøker, folketellinger m.v., og på arbeidsmøtene er vi behjelpelig med oppslag her så langt tida strekker til.

Husk å melde fra om endringer om postadresse og e-post til laget

Vi sliter med et antall medlemsblader som kommer i retur ved hver utsending. Som oftest er det at dere har flyttet, men glemt å melde fra til oss. Dette fører til at dere får medlemsbladet forsinket samt at vi får ekstra kostnader til utsending. Så glem ikke oss når du melder adresseforandring.

Videre har laget fått e-post-adressen til en del av våre medlemmer - men langt fra alle. Ved utsending av noen meldinger pr. e-post viser det seg så igjen at noen kommer i retur. Så meld fra om e-post og endringer.

POST

Møteplan

1. halvår 2015

Januar	8.	Arbeidsmøte
	22.	Utvidet arbeidsmøte
Februar	5.	Arbeidsmøte
	19.	Arbeidsmøte
Mars	5.	Arbeidsmøte
	19.	Arbeidsmøte
	26.	Årsmøte
April	9.	Utvidet arbeidsmøte
	23.	Arbeidsmøte
Mai	7.	Arbeidsmøte

Tid og sted for ordinære og utvidede arbeidsmøter er som før;
jamfør Budstikka på forrige side

Årsmøtet 2015 blir kunngjort på nyåret.